

Людмила Дробиш
канд. екон. наук, доцент,
доцент закладу вищої освіти кафедри туристичного та
готельного бізнесу
Полтавський університет економіки і торгівлі
м. Полтава

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Туристичний бізнес займає особливе місце у формуванні національних бюджетів та економічному зростанні країн. Тому для економіки України у сучасних умовах одним із пріоритетних завдань має бути розвиток сфери туризму. Однак на сьогодні розвиток туристичної галузі України стикнувся з низкою проблем, пов'язаних з наслідками фінансово-економічних криз, пандемією COVID-19, бойовими діями в Україні упродовж 2014-2023 рр., що спричинило найгіршу ситуацію за всю історію розвитку українського туризму.

Питаннями виживання туризму у світі та в Україні зокрема у цей складний час цікавляться як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, намагаючись оцінити втрати та збитки туристичної галузі від війни в Україні. При цьому зарубіжні науковці у своїх дослідженнях більше уваги приділяють наслідкам російсько-української війни для світової економіки, оцінюють прогнозні втрати України від російського вторгнення у вигляді падіння ВВП, ефекту на глобальний туризм. Вітчизняні науковці у своїх наукових доробках оцінюють рекреаційно-туристичний потенціал України, який може використовуватись для розвитку різних видів туризму в умовах війни та у повоєнний період (Н. Барвінок, О. Бордун, Н. Далевська, О. Лучка, Г. Машіка, В. Монастирський, О. Недзвецька, Н. П'ятка, О. Роїк та ін.). При цьому відчувається брак ґрунтовних наукових досліджень щодо оцінки втрат туристичної галузі України від військового вторгнення та шляхів відновлення у майбутньому. У цьому зв'язку досить актуальними є питання ефективного використання наявного туристичного потенціалу

регіонів України задля відновлення туристичної діяльності та підвищення її ефективності. Цим зумовлений вибір та актуальність теми даного дослідження.

Мета дослідження полягає у дослідженні стану вітчизняного туризму в умовах війни України з росією та перспектив його розвитку в короткостроковій і довгостроковій перспективах.

Як показали результати дослідження, викликом для туристичної галузі України стало руйнування інфраструктури у значній кількості регіонів, що унеможливило функціонування багатьох туристичних підприємств на півночі (Сумська і Чернігівська області), сході (Харківська, Луганська і Донецька області) та півдні країни (Одеська, Миколаївська, Херсонська і Запорізька області) і призвело до зменшення кількості надаваних туристичних послуг та безпечних туристичних дестинацій. Бойові дії в Україні суттєво змінили напрями туристичних потоків: люди більше стали подорожувати власними країнами й обирати дестинації ближче до дому; туристи частіше звертають увагу на автентичність, екологічність та локальний бренд; популярним став зелений (сільський) туризм; збільшилась середня тривалість подорожей. У тих регіонах, де не відбуваються бойові дії, перспективними видами туризму залишаються відвідування культурно-історичних пам'яток, релігійне паломництво, сільський, фестивальний і екологічний туризм [1].

Отже, активні бойові дії на значній території України спричинили значне скорочення туристичних потоків в'їзного та внутрішнього туризму. Зокрема, кількість приїздів іноземних громадян в Україну у 2022 р. порівняно з 2021 р. зменшилася майже вдвічі – з 4 млн у 2021-му до 2 млн у 2022 р. [2]. Однак, не дивлячись на постійні виклики, українські туристичні підприємства продовжують працювати та сплачувати податки до бюджету. Так, за перше півріччя 2023 р. туристична галузь України поповнила бюджет держави на 897, 848 млн грн, що на 10,9 % більше порівняно з 2022 р.. У довоєнному 2021 р. ці показники були удвічі вищі – 1 млрд 88 млн 945 тис. грн [3]. Причиною скорочення бюджетних надходжень стало зменшення кількості платників податків, які займаються туристичною діяльністю. У першому півріччі 2023 р. порівняно з 2021 р. загальне скорочення становило 36 % – юридичних осіб стало менше на 45 %,

підприємницьку діяльність у туризмі згорнули 32 % фізичних осіб [3]. Відновлення роботи суб'єктів туристичної діяльності в майбутньому буде залежати від реалізації певних заходів. Так, на нашу думку, в умовах сучасних викликів відновленню індустрії туризму України сприятиме: фінансова підтримка суб'єктів туристичної діяльності (туристичних операторів та агентств); удосконалення регіональної туристичної інфраструктури згідно міжнародних стандартів та надання туристичних послуг; реальна оцінка наявного туристично-рекреаційного потенціалу регіонів; відновлення історико-культурних пам'яток; активізація регіонального рекламування туристичних послуг та залучення інвестицій у туристичну галузь. Крім того, покращення міжнародної ситуації та ефективна державна політика, яка полягає у розширенні застосування маркетингової діяльності, спрямованої на раціональне й ефективне використання природних, історико-культурних і соціально-побутових ресурсів сприятиме повоєнному розвитку туризму України.

Ключові слова: туризм, туристичний ринок, туристична діяльність.

Список використаних джерел:

1. Дробиш Л. Туристична галузь України в умовах глобалізації: проблеми та пріоритети розвитку / Людмила Дробиш // Сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності : зб. тез. III Міжнар. наук.-практ. конф. (6 жовт. 2022 р.). – Львів : ЛДУФК імені Івана Боберського, 2022. – С. 246–248.

2. Український туризм після перемоги буде іншим [Електронний ресурс]. –URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3680587-ukrainskij-turizm-pisla-peremogi-bude-insim.html> (дата звернення: 02.09.2023).

3. Як відновлюється український туризм у 2023 році? [Електронний ресурс]. – URL: <https://news.dtki.ua/society/community/85439-iaak-vidnovliujetsia-ukrayinskii-turizm-u-2023-roci> (дата звернення: 05.09.2023).